

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS
2005 m. gegužės 26 d.*

Byloje C-283/03

dėl *College van Beroep voor het bedrijfsleven* (Nyderlandai) 2003 m. birželio 27 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2003 m. birželio 30 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

A. H. Kuipers

prieš

Productschap Zuivel,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas P. Jann, teisėjai K. Lenaerts, J. N. Cunha Rodrigues, K. Schiemann (pranešėjas) ir M. Ilešič,

* Proceso kalba: olandų.

generalinė advokatė J. Kokott,
posėdžio sekretorė M.-F. Contet, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2004 m. spalio 28 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs rašytines pastabas, pateiktas:

- A. H. Kuipers, atstovaujamo *advocaat* A. Noordhuis,
- *Productschap Zuivel* ir Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamų H. G. Sevenster ir J. van Bakel,
- Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos T. van Rijn, A. Stobiecka-Kuik ir H. van Vliet, padedamų *advocaat* M. van der Woude,

susipažinęs su 2004 m. gruodžio 16 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1968 m. birželio 27 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 804/68 dėl bendro pieno ir pieno produktų rinkos

organizavimo (OL L 148, p. 13), iš dalies pakeisto 1995 m. birželio 29 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 1538/95 (OL L 148, p. 17, toliau – Reglamentas Nr. 804/68), bei EB sutarties 92 straipsnio (po pakeitimo – EB 87 straipsnis) ir EB sutarties 93 straipsnio (po pakeitimo – EB 88 straipsnis) išaiškinimo.

- 2 Šis prašymas pateiktas byloje A. H. Kuipers prieš *Productschap Zuivel* (Pieno produktų tarnyba) dėl pastarosios atliktų išskaitymų iš 1995 m. liepos ir rugpjūčio mėnesiais A. H. Kuipers mokėtinos kainos už žalią pieną.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisė

- 3 Reglamento Nr. 804/68 3 straipsnis nustato:

„1. Iki kiekvienų metų rugpjūčio 1 d. Bendrijai turi būti nustatyta tikslinė pieno kaina pieno metams, prasidėsiantiems kitais kalendoriniais metais.

<...>

2. Tikslinė kaina yra kaina, kurią siekiama užtikrinti už visą pieno metais gamintojų parduotą pieną Bendrijos rinkoje ir užsienio rinkose.

3. Tikslinė kaina nustatoma į pinigę pristatomam 3,7% riebumo pienui.

4. Tikslinė kaina nustatoma Sutarties 43 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka.“
(Neoficialus vertimas)

4 Reglamento Nr. 804/68 5 straipsnis numato:

„Kiekvienais metais tuo pačiu laiku ir ta pačia tvarka kaip pieno tikslinė kaina nustatomos sviesto ir nugriebto pieno miltelių intervencinės kainos.“ (Neoficialus vertimas)

5 Reglamento Nr. 804/68 23 straipsnis nustato:

„Jei kitaip nenumatyta šiame reglamente, Sutarties 92–94 straipsniai taikomi 1 straipsnyje išvardytų produktų gamybai ir prekybai.“ (Neoficialus vertimas)

6 Šio reglamento 24 straipsnis išdėstytas taip:

„1. Pagal Sutarties 92 straipsnio 2 dalies nuostatas valstybės pagalba, kurios suma nustatyta pagal 1 straipsnyje išvardytų produktų kainą ar kiekį, draudžiama.

2. Nacionalinės priemonės, sudarančios galimybę sulyginti 1 straipsnyje išvardytų produktų kainas, taip pat draudžiamos.“ (Neoficialus vertimas)

- 7 1971 m. birželio 29 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1411/71, nustatančio papildomas Bendrojo maitų tarifo 04.01 subpozicijai priskiriamo pieno ir pieno produktų rinkos bendro organizavimo taisykles (OL L 148, p. 4), 5 straipsnis nustato:

„1. Nepažeidžiant visuomenės sveikatos reikalavimų, susijusių su žmonėms tinkamu vartoti pienu, geriamąjį pieną, išskyrus žalią pieną, Bendrijoje gali gaminti tik pieną apdorojančios įmonės.

Tokio geriamojo pieno gamybai naudojamam pienui taikoma pagal kokybę diferencijuoto apmokėjimo sistema. Ši sistema turi garantuoti, kad geriamojo pieno gamybai naudojamas pienas atitiktų tam tikrus kokybės, taip pat ir sudėties, standartus.

<...>

3. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, Sutarties 43 straipsnio 2 dalyje numatyta balsavimo tvarka priima bendras 1 dalies įgyvendinimo taisykles.

4. Išsamios 1 dalies įgyvendinimo taisyklės bus priimtos Reglamento (EEB) Nr. 804/68 nustatyta tvarka.“ (Neoficialus vertimas)

Nyderlandų teisė, reglamentuojanti mokėjimą už žalią pieną pagal jo kokybę

- 8 Žemės ūkio produktų kokybės įstatymo (Landbouwkwaliteitswet, *Staatsblad* 1971, p. 371), iš dalies pakeisto 1993 m. gruodžio 23 d. Įstatymu (*Staatsblad* 1993, p. 690), 2 straipsnis leidžia priimti taisykles dėl žemės ūkio produktų, taip pat pieno ir pieno produktų, kokybės, kuriomis siekiama skatinti jų prekybą. Šios taisyklės gali, be kita ko, būti susijusios su „mokėjimu pagal produktų kokybę“.
- 9 Nutarimo dėl žemės ūkio produktų kokybės: žalias pienas ir pieno produktai (Landbouwkwaliteitsbesluit rauwe melk en zuivelbereiding, *Staatsblad* 1994, p. 63), iš dalies pakeisto 1995 m. birželio 26 d. Potvarkiu (*Nederlandse Staatscourant* 1995, p. 122, toliau – Nutarimas dėl žemės ūkio produktų kokybės), 3 straipsnio 1 dalis numato:

„Ministras gali žalio pieno, termiškai apdoroto geriamojo pieno ir pieno pagrindo produktų atžvilgiu nustatyti taisykles, reglamentuojančias:

a) <...> mokėjimą už žalią pieną pagal jo kokybę;

<...>

- c) tam tikrų priklausomų įstaigų pareigą pervesti COKZ (*Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel* – Centrinė pieno produktų kokybės institucija) taikytus išskaitymus bei kitas su žalio pieno kokybe susijusias sumas ir COKZ pareigą pervesti tam tikroms jai priklausančioms įstaigoms su žalio pieno kokybe susijusias priemokas.“
- 10 Pagal Nutarimo dėl žemės ūkio produktų kokybės 4 straipsnį ministras gali nustatyti, kad šio nutarimo 3 straipsnio 1 dalyje nurodytas taisyklės priima *Productschap*, Įmonių organizacijos įstatymu (*Wet op de Bedrijfsorganisatie*) reglamentuojamos įstaigos, vienijančios įmones pagal gaminamą produktą, administracija.
- 11 Žemės ūkio, gamtos apsaugos ir žuvininkystės ministras (*Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij*) priėmė Potvarkį dėl žemės ūkio produktų kokybės: mokėjimas už ūkio pieną pagal jo kokybę (*Landbouwkwaliteitsregeling uitbetaling van boerderijmelk naar kwaliteit. Nederlandse Staatscourant* 1994, p. 25). Šio potvarkio 2 straipsnis suteikia *Productschap Zuivel* (Pieno produktų tarnybai, toliau – *Productschap*) kompetenciją potvarkiu patvirtinti taisykles, reglamentuojančias mokėjimą už iš ūkio tiekiamą pieną pagal jo kokybę, be kita ko, susijusias su „kainos sumažinimo išskaitymu ir kokybės priemokos mokėjimu“.
- 12 *Productschap* administracija priėmė 1994 m. potvarkį dėl žemės ūkio produktų kokybės: mokėjimas už ūkio pieną pagal kokybę (*Landbouwkwaliteitsverordening 1994, Uitbetaling van boerderijmelk naar kwaliteit, PBO blad* 1994, afl. Nr. 9, toliau – 1994 m. Potvarkis). Šio potvarkio 2 straipsnio 1 dalis išdėstyta taip:

„Ūkio pieno surinkėjas turi sumokėti už šį pieną atitinkamiems melžiamų karvių augintojams pagal jo kokybę, laikydamasis šiame potvarkyje arba pagal jį įtvirtintų normų.“

13 1994 m. Potvarkio 10 straipsnio 1 dalis nustato:

„Pieno kontrolės stotis įvertina kokybės tikrinimo rezultatus pagal standartų, kainos sumažinimo taškų ir kitų taikytinų sumažinimų sistemą, kurią, išklausęs COKZ nuomonę, patvirtina pirmininkas.“

14 1994 m. Potvarkio 11 straipsnis nustato:

„1. Ūkio pieno surinkėjai per nustatytą dvylikos savaičių laikotarpį sumoka kokybės priemoką melžiamų karvių augintojams, kuriems per šį laikotarpį nebuvo skirta daugiau nei vienas kainos sumažinimo taškas ir kurių tiekiamame piene nenustatyta antibiotikų. <...>

2. Kiekvienam regionui, kurį, išklausęs COKZ nuomonę, apibrėžia pirmininkas, nustatomas toks kokybės priemokos už 100 kilogramų pieno dydis, kad bendra kokybės priemokų suma per nustatytą laikotarpį būtų lygi arba apytiksliai lygi bendrai išskaitytų kainos sumažinimų sumai.“

15 1995m. vasario 14 d. sprendimu *Productschap* pirmininkas nustatė, kad visa Nyderlandų teritorija yra regionas 1994 m. Potvarkio 11 straipsnio 2 dalies prasme.

16 Šio potvarkio 12 straipsnis nustato:

„Ūkio pieno surinkėjas už kiekvieną tikrinimo laikotarpį viso melžiamų karvių augintojų per šį laikotarpį pieninei pristatyto ūkio pieno atžvilgiu pagal bendrą skirtų kainos sumažinimo taškų skaičių išskaito kainos sumažinimą, kurio dydį, išklausęs COKZ nuomonę, turi nustatyti pirmininkas, ir kiekvieno pristatymo atžvilgiu – kitą (-us) galimą (-us) kainos sumažinimą (-us) dėl piene nustatytų antibiotikų.“

17 *Productschap* pirmininko potvarkis dėl kokybės patikrinimo rezultatų pateikimo dažnumo ir įvertinimo (*Besluit vaststelling frequentie en beoordeling resultaten kwaliteitsonderzoek*), iš dalies pakeistas 1994 m. liepos 19 d. ir 1995 m. vasario 15 d. Potvarkiais, be kita ko, nustato taikytinus išskaitymus.

18 Nyderlandų vyriausybė ir *Productschap* savo pastabose raštu šiuo aspektu nurodė, kad kainos sumažinimo taškai taikomi atsižvelgiant į tai, kiek pristatytas pienas skiriasi nuo standarto, o paties kainos sumažinimo dydis yra 0,02 NLG už pieno kilogramą ir už vieną tašką. Nukrypstant nuo šios skalės, taikomas 0,50 NLG kainos sumažinimas už kilogramą pristatyto pieno, kuriame nustatyta antibiotikų.

19 Minėta vyriausybė ir *Productschap* taip pat nurodė, jog pasibaigus kiekvienam tikrinimo laikotarpiui pieninės pateikia COKZ informaciją apie kiekvieną pieno gamintoją, nurodydamos per šį laikotarpį jo pristatyto pieno kiekį, jam skirtus kainos sumažinimo taškus ir išskaitytą kainos sumažinimų sumą, kad COKZ galėtų apskaičiuoti priemokos už 100 kilogramų pristatyto pieno sumą. COKZ, apskaičiavusi šią sumą, kiekvienai pieninei praneša visą jos mokėtinų kokybės priemokų sumą. Jei pieninės išskaitytų kainos sumažinimų suma yra didesnė, negu jos

mokėtinų kokybės priemokų suma, pieninė turi pervesti skirtumą COKZ, kuri taip surinktas sumas perveda pieninėms, kurių mokėtinų kokybės priemokų suma didesnė už išskaitytų kainos sumažinimų sumą.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 20 A. H. Kuipers yra melžiamų karvių augintojas Nyderlanduose. Kelis kartus pristatęs pieną į De Kievit pieninę, 1995 m. liepos 24 d. ir 28 d. bei 1995 m. rugpjūčio 8 d. ir 15 d. laiškais jis buvo informuotas, kad pieninė, remdamasi 1994 m. Potvarkio 12 straipsniu, dėl pristatytame piene esančio antibiotiko išskaitys iš šio pieno kainos po 0,50 NLG už kilogramą.
- 21 COKZ kompetentingoms institucijoms atmetus A. H. Kuipers skundą dėl šio sprendimo, A. H. Kuipers jį sprendimą apskundė *Arrondissementsrechtbank te Groningen*. 1999 m. balandžio 20 d. sprendimu šis teismas nustatė, kad neturi jurisdikcijos šioje byloje.
- 22 *Raad van State* apeliacine tvarka panaikino šį sprendimą ir taip pat 2000 m. gegužės 16 d. sprendimu panaikino COKZ institucijų priimtus sprendimus bei nusprendė pirminį A. H. Kuipers skundą perduoti *Productschap*, vienintelei šiuo klausimu kompetentingai institucijai.
- 23 Šiame sprendime *Raad van State* nurodė, be kita ko, kad „(1994 m. Potvarkio) <...> 12 straipsnis įpareigoja pieninę išskaityti kainos sumažinimą už visą per nustatytą laikotarpį melžiamų karvių augintojo pristatytą ūkio pieną <...> o 11 straipsnis ją taip pat įpareigoja išmokėti kokybės priemoką, tačiau pagal šio potvarkio turinį

sprendimus dėl tokio išmokėjimo ir išskaitymo turi priimti (*Productschap*). Potvarkį priėmė (*Productschap*) administracija ir ji gali įpareigoti pieninę vykdyti juose numatytus išpareigojimus. Iš 12 straipsnio aišku, kad *Productschap* pirmininkas nustato išskaitytiną kainos sumažinimą. Taip pat pirmininkas nustatė standartų ir skirtinų kainos sumažinimų sistemą. Pieninė, Susitariančioji Šalis pieno produktų rinkoje, tik teikia finansinę ir administracinę pagalbą. Ji neturi viešosios teisės įgaliojimų apibrėžti kitų teisės subjektų teisinio statuso (teisių ir (arba) pareigų).“

- 24 2000 m. gegužės 20 d. sprendimu *Productschap* nustatė, kad A. H. Kuipers skundas nepagrįstas. Pastarasis pateikė apeliacinį skundą dėl šio sprendimo *College van Beroep voor het bedrijfsleven*.
- 25 Šis teismas pirmiausia nustatė, kad De Kievit pieninės vykdomi kainos sumažinimų išskaitymai iš A. H. Kuipers mokėtinų sumų turi būti priskiriami *Productschap*.
- 26 Jis toliau nustatė, kad Nyderlandų teisės aktai, reglamentuojantys mokėjimą už žalią pieną pagal jo kokybę, nepažeidžia nei 1990 m. birželio 26 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2377/90, nustatančio veterinarinių vaistų likučių gyvūninės kilmės maisto produktuose didžiausių kiekių nustatymo tvarką Bendrijoje (OL L 224, p. 1), nei 1992 m. birželio 16 d. Tarybos direktyvos 92/46/EEB, nustatančios sveikatos taisyklės žaliai pienui, termiškai apdoroto pienui ir pienui pagrindu produktų gamybai ir tiekimui į rinką (OL L 268, p. 1), nei 1992 m. birželio 16 d. Tarybos direktyvos 92/47/EEB dėl sąlygų, kuriomis leidžiama laikinai ir ribotai nukrypti nuo konkrečių prekybos žaliu pienui ir pienui pagrindu produktais Bendrijos sveikatos taisyklių (OL L 268, p. 33). Jo nuomone, iš esmės šie Bendrijos teisės aktai nedraudžia diferencijuoti nustatytas normas atitinkantį žalią pieną pagal kokybę, nustatant už jį gamintojui mokamą kainą.

- 27 Galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad minėti nacionalinės teisės aktai neprieštarauja Reglamentui Nr. 1411/71. Jo nuomone, iš esmės šio reglamento 5 straipsnis įpareigoja valstybes nares įgyvendinti mokėjimo, diferencijuoto pagal geriamojo pieno gamybai naudojamo pieno kokybę, sistemą ir nei šios nuostatos tekstas, nei prasmė neleidžia manyti, kad jos tikslo, t. y. pateikti vartotojams aukštos kokybės produktus, taip pat negali būti siekiama pienui, iš kurio gaminami kiti pieno pagrindo produktai, taikant nacionalines pagal kokybę diferencijuoto mokėjimo sistemas.
- 28 Tačiau *College van Beroep voor het bedrijfsleven* abejoja, kad šie nacionalinės teisės aktai atitinka Reglamentą Nr. 804/68, atsižvelgdamas, pirma, į galimą jų poveikį šiuo reglamentu įtvirtintai bendrai kainų sistemai ir, antra, į tai, kad šie nacionalinės teisės aktai gali sudaryti šio reglamento 24 straipsnio 2 dalyje draudžiamą galimybę sulyginti pieno produktų kainas arba įtvirtinti pagalbą pagal tiekiamo pieno kainą arba kiekį, kurią draudžia minėto straipsnio 1 dalis.
- 29 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kartu klausia, ar minėtais nacionalinės teisės aktais nustatytos priemokos yra pagalbos Sutarties 92 straipsnio prasme dalis ir ar apie šiuos teisės aktus tuo pagrindu reikia informuoti Komisiją, kaip numatyta Sutarties 93 straipsnio 3 dalyje.
- 30 Šiomis aplinkybėmis *College van Beroep voor het bedrijfsleven* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar šiuo atveju nagrinėjama pieninei pristatytam žaliame pienui taikomų kainos sumažinimų ir priemokų, atsižvelgiant į jo kokybę, nacionalinė sistema atitinka

Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 804/68 dėl bendro pieno ir pieno produktų rinkos organizavimo ir būtent jo 24 straipsnio 2 dalyje nustatytą draudimą sudaryti galimybę sulyginti kainas <...>?

2. Ar šiuo atveju nagrinėjama priemonių už pieninei pristatytą žalią pieną taikymo, atsižvelgiant į jo kokybę, nacionalinė sistema atitinka Tarybos reglamento (EEB) Nr. 804/68 24 straipsnio 1 dalyje nustatytą draudimą skirti pagalbą?
3. Jei atsakymas į antrą klausimą teigiamas, ar tokia sistema yra pagalba, apie kurios teikimą reikia iš anksto informuoti Komisiją pagal EB sutarties <...> 93 straipsnio 3 dalį?“

Dėl atsakymo į klausimus tvarkos

- 31 Iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimų aišku, kad jis siekia išnagrinėti pagrindinėje byloje nagrinėjamą nacionalinę sistemą įvairių Bendrijos teisės nuostatų atžvilgiu.
- 32 Šiuo aspektu svarbu priminti, kad kai byla susijusi su žemės ūkio sektoriumi, kurį reguliuoja bendras rinkos organizavimas, pateiktas klausimas pirmiausia svarstomas šiuo požiūriu, atsižvelgiant į EB sutarties 38 straipsnio 2 dalies (po pakeitimo – EB 32 straipsnio 2 dalis) užtikrinamą specialių nuostatų, priimtų vykdant bendrą žemės ūkio politiką, viršenybę Sutarties bendrųjų nuostatų, susijusių su bendrosios rinkos kūrimu, atžvilgiu (1979 m. birželio 26 d. Sprendimas *Mc Carren*, 177/78, Rink. p. 2161, 9 punktas).

33 Šio principo taikymas nagrinėjamai bylai reiškia, kad pirmiausia reikia iš esmės išnagrinėti pirmą ir antrą klausimus, kurie susiję su bendra kainų sistema, nustatyta Reglamentu Nr. 804/68 ir jo 24 straipsnio 1 ir 2 dalimis, nuostatomis, kurios sudaro neatskiriamą šiuo reglamentu įtvirtinto bendro rinkos organizavimo dalį (pagal analogiją žr. minėto sprendimo *Mc Carren* 10 punktą).

34 Šiuo būdu atsakant į klausimus svarbu atsižvelgti į dar vieną aplinkybę. Pagal EB sutarties 42 straipsnį (dabar – EB 36 straipsnis) šios sutarties VI antraštinės dalies 1 skyriaus nuostatos, susijusios su konkurencijos taisyklėmis, žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai taikomos tik Tarybos nustatytu mastu, priimant nuostatas dėl žemės ūkio rinkų organizavimo. Šiuo aspektu Reglamento Nr. 804/68 23 straipsnis numato, kad jei kitaip nenumatyta šiame reglamente, EB sutarties 92–94 straipsniai (dabar – EB 89 straipsnis) taikomi šiame reglamente išvardytų produktų gamybai ir prekybai. Iš minėto 23 straipsnio aišku, kad nors 92–94 straipsniai visiškai taikomi pieno ir pieno produktų sektoriui, šis taikymas vis dėlto toliau priklauso nuo nuostatų, reglamentuojančių minėtu reglamentu įtvirtintą bendrą rinkos organizavimą. Kitaip tariant, valstybė narė negali remtis Sutarties 92–94 straipsnių nuostatomis dėl pagalbos, tvirtindama, kad jos viršesnės negu reglamento nuostatos dėl šio rinkos sektoriaus organizavimo (pagal analogiją žr. minėto sprendimo *Mc Carren* 11 punktą).

35 Tuomet būtinybė išnagrinėti trečią klausimą, kuriuo siekiama įvertinti pagrindinėje byloje nagrinėjamą nacionalinę sistemą Sutarties 92–94 straipsnių požiūriu, priklauso nuo atsakymo į pirmus du prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo klausimus.

Dėl pirmo klausimo

36 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvų aišku, kad pirmu klausimu siekiama nustatyti, viena vertus, ar Reglamente Nr. 804/68 įtvirtintai bendrai kainų

sistemai prieštarauja nacionalinė sistema, apibūdinta šio sprendimo 8–19 punktuose (toliau – pagrindinėje byloje nagrinėjama nacionalinė sistema), numatanti, kad pieninės išskaito melžiamų karvių augintojams už pieną mokėtinos kainos sumažinimą arba jiems sumoka priemokas, atsižvelgdamos į jų pristatyto žaliao pieno kokybę, ir, kita vertus, ar pagal minėto reglamento 24 straipsnio 2 dalį tokia nacionalinė sistema leidžia sudaryti šia nuostata draudžiamą galimybę „sulyginti (šio reglamento) 1 straipsnyje išvardytų produktų kainas“.

Dėl pirmos pirmo klausimo dalies

37 Dėl pirmo klausimo pirmos dalies, susijusios su Reglamente Nr. 804/68 įtvirtinta bendra kainų sistema, primintina, kaip generalinė advokatė pažymėjo išvados 32 punkte, jog iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos aišku, kad jeigu priimtas reglamentas, nustatantis bendrą tam tikro sektoriaus rinkos organizavimą, valstybės narės turi susilaikyti nuo jam prieštaraujančių arba numatančių jo išimtis teisės aktų priėmimo. Su bendru rinkos organizavimu taip pat nesuderinamos teisės normos, trukdančios jam gerai veikti, net jei atitinkamo dalyko šis organizavimas išsamiai nereglamentuoja (žr., be kita ko, 1998 m. kovo 19 d. Sprendimo *Compassion in World Farming*, C-1/96, Rink. p. I-1251, 41 punktą ir nurodytą Teisingumo Teismo praktiką).

38 Nyderlandų vyriausybė ir *Productschap* tvirtina, kad vienintelis pagrindinėje byloje nagrinėjamos nacionalinės sistemos taisyklių tikslas yra paskatinti melžiamų karvių augintojus tiekti tik aukštos kokybės pieną, kad būtų palengvintas jos veikimas, ir taip pat nurodo, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką bendro žemės ūkio rinkų organizavimo kūrimas, remiantis EB sutarties 40 straipsniu (po pakeitimo – EB 34 straipsnis), nedraudžia žemės ūkio produktų gamintojams taikyti nacionalinių nuostatų, kuriomis siekiama kitų nei bendro organizavimo tikslų, net

jei jos, darydamos poveikį gamybos sąlygoms, gali paveikti nacionalinės gamybos mastą ir sąnaudas, o kartu ir atitinkamo sektoriaus bendros rinkos veikimą (žr. 1982 m. balandžio 1 d. Sprendimo *Holdijk ir kt.*, 141/81–143/81, Rink. p. 1299, 12 punktą; 1987 m. spalio 6 d. Sprendimo *Nertsvoederfabriek Nederland*, 118/86, Rink. p. 3883, 12 punktą ir 1997 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Annibaldi*, C-309/96, Rink. p. I-7493, 20 punktą).

- 39 Minėta vyriausybė ir *Productschap* konkrečiau nurodo, jog Teisingumo Teismas, sprenddamas dėl produktų kokybę reglamentuojančių nacionalinių nuostatų, draudžiančių gaminti kitokios kokybės sūrius nei numatyta nacionalinės teisės aktuose, pritarė, kad, nesant sūrių produktų kokybę reglamentuojančių Bendrijos taisyklių, valstybės narės turi teisę priimti tokias taisykles, taikomas jų teritorijoje įsisteigusiems sūrių gamintojams (1984 m. vasario 7 d. Sprendimo *Jongeneel Kaas ir kt.*, 237/82, Rink. p. 483, 12–14 punktai).
- 40 Nyderlandų vyriausybė ir *Productschap* taip pat primena, kad Reglamento Nr. 804/68 3 straipsnyje numatyta tikslinė kaina yra Bendrijos politikos tikslas, o ne garantija, kad visi gamintojai kiekvienoje valstybėje narėje gaus tikslinę kainą atitinkančias pajamas (2003 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Milk Marque ir National Farmers' Union*, C-137/00, Rink. p. I-7975, 88 punktas).
- 41 Konstatuotina, kad teisės principai, kuriuos taip pat primena Nyderlandų vyriausybė ir *Productschap*, šiuo atveju jokiū būdu nekelia abejonių dėl aplinkybės, kad vienas iš pagrindinių Reglamente Nr. 804/68 įtvirtinto bendro pieno ir pieno produktų rinkų organizavimo tikslų yra užtikrinti, kad pieno gamintojams už šį produktą būtų mokama kaina, orientuota į minėtą tikslinę kainą, ir kad tik Bendrija prižiūri šiuo reglamentu nustatytus mechanizmus (be kita ko, minėto reglamento 5 straipsnyje

numatyta tam tikriems pieno produktams taikoma intervencinių kainų sistema, taip pat išankstiniai importo išskaitymai ir eksporto mokesčių sugrąžinimas), kuriais šio tikslo siekiama (šiuo aspektu žr. 1979 m. lapkričio 6 d. Sprendimo *Toffoli ir kt.*, 10/79, Rink. p. 3301, 11 punktą).

- 42 Teisės principai, kuriuos nurodė Nyderlandų vyriausybė ir *Productschap*, šiuo atveju negali kelti abejonių, kad srityse, kurias apima bendras organizavimas, *a fortiori* jei šis organizavimas pagrįstas bendra kainų sistema, valstybės narės nebegali vienašališkai priimdamos nacionalines nuostatas daryti poveikio bendro organizavimo reglamentuojamų kainų nustatymo mechanizmui tiek prekybos, tiek gamybos etape (minėto sprendimo *Toffoli ir kt.* 12 punktas; 1984 m. vasario 7 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, 166/82, Rink. p. 459, 5 punktas; 1988 m. birželio 21 d. Sprendimo *Komisija prieš Graikiją*, 127/87, Rink. p. 3333, 8 punktas ir minėto sprendimo *Milk Marque ir National Farmers' Union* 63 punktas).
- 43 Žinoma, kaip atkreipia dėmesį minėta vyriausybė ir *Productschap*, Teisingumo Teismas nusprendė, kad nacionalinės priemonės, kuriomis siekiama panaikinti konkurencijos iškraipymą dėl piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi, kurią nacionalinėje rinkoje užima vienas žemės ūkio kooperatyvas, mažinant jo įtaką minėtoje rinkoje ir galias padidinti pieno kainas gamintojams, kurie yra jo nariai, nustatant jas didesnes nei konkurencinės, nėra poveikio bendram organizavimo reglamentuojamų kainų nustatymo mechanizmui darymas ankstesniame punkte minėtos Teisingumo Teismo praktikos prasme. Iš tiesų tokiomis priemonėmis ne daromas poveikis kainų nustatymui, o siekiama apsaugoti gerą kainų nustatymo mechanizmo veikimą, kad būtų galima pasiekti tokį kainos lygį, kuris atitiktų ir gamintojų, ir vartotojų interesus (minėto sprendimo *Milk Marque ir National Farmers' Union* 64, 84 ir 86 punktai).
- 44 Šiuo atveju reikia atkreipti dėmesį, kad kitaip nei priemonės, dėl kurių priimtas minėtas sprendimas *Milk Marque ir National Farmers' Union* arba kokybės normų

neatitinkančių sūrių gamybos draudimai, dėl kurių Teisingumo Teismas priėmė minėtą sprendimą *Jongeneel Kaas ir kt.*, pagrindinėje byloje nagrinėjama nacionalinė sistema, kad ir koks būtų jos numanomas arba nustatytas galutinis tikslas, daro poveikį bendro organizavimo reglamentuojamų kainų nustatymo mechanizmui. Ši sistema įpareigoja kiekvieną pieninę išskaityti įprastai melžiamų karvių augintojui mokamos kainos sumažinimą, jei pristatytas pienas neatitinka tam tikrų kokybės kriterijų, arba sumokėti augintojui, kurio pristatytas pienas atitinka šiuos kriterijus, priemoką už 100 kilogramų pristatyto pieno, kuri yra priedas prie įprastai šiam augintojui mokamos kainos ir padengiama iš visų Nyderlandų pieninių išskaitytų kainos sumažinimų dėl pristatyto pieno prastesnės kokybės.

- 45 Taigi minėta sistema iš anksto nustato tam tikrus veiksnius, sudarančius sąlygas paveikti galutinį kainos, kurią pieninė moka kiekvienam pieną pristatančiam melžiamų karvių augintojui, nustatymą.
- 46 Be to, kaip Teisingumo Teismas jau nusprendė, pagrindinis bendro pieno ir pieno produktų rinkos organizavimo mechanizmų tikslas yra pasiekti tokį kainų lygį gamybos ir didmeninės prekybos etapuose, kuris atitiktų tiek Bendrijos gamybos šiame sektoriuje, tiek vartotojų interesus, ir užtikrinti rinkos pasiūlą, neskatinant perteklinės gamybos (žr. 1981 m. kovo 10 d. Sprendimo *Irish Creamery Milk Suppliers Association ir kt.*, 36/80 ir 71/80, Rink. p. 735, 20 punktą ir minėto sprendimo *Milk Marque ir National Farmers' Union* 85 punktą).
- 47 Pagal pagrindinėje byloje nagrinėjamą nacionalinę sistemą numatytų priemokų mokėjimas visiems melžiamų karvių augintojams, pristačiusiems standartinės kokybės pieną Nyderlanduose, be kita ko, jiems suteikiant pranašumą, ypač gali padaryti žalos šiems tikslams. Šiuo aspektu galiausiai vertėtų priminti, kad

Reglamento Nr. 804/68 3 straipsnyje numatyta tikslinė kaina yra nustatyta standartiniam pienui, kuris pripažintas tipiškas visoje Bendrijoje (1985 m. liepos 9 d. Sprendimas *Bozzetti*, 179/84, Rink. p. 2301, 33 punktas).

- 48 Be to, kaip teisingai teigia Komisija, pagrindinėje byloje nagrinėjama nacionalinė sistema trukdo veikti kainų nustatymo mechanizmui, nes numato pieno, kuris neatitinka tam tikrų kriterijų ir dėl to gali būti mažiau tinkamas tolesniam perdirbimui ir mažiau naudingas pieninėms, kainos sumažinimą, kuris vis dėlto naudingas ne pastarosioms, o melžiamų karvių augintojams, pristačiusiems standartinės kokybės pieną, taip reikalaujant iš pieninių pačioms padengti papildomas išlaidas, kurias jos patiria dėl gauto prastesnės kokybės pieno.
- 49 Taip pat svarbu pastebėti, kad bendro rinkų organizavimo veikimą, ypač produkcijos kainų nustatymą, iš esmės turi reglamentuoti bendrame reglamente įtvirtintos kasmet pakoreguojamos visai Bendrijai bendros nuostatos, šitaip individualų kišimasi į jo veikimą išimtinai leidžiant tik aiškiai numatytais atvejais (1977 m. gegužės 25 d. Sprendimas *Cucchi*, 77/76, Rink. p. 987, 31 punktas).
- 50 Šiuo aspektu kalbant apie tai, kad Reglamento Nr. 1411/71 5 straipsnio 1 dalis numato, jog pienui, kurį pieną apdorojančios įmonės naudoja geriamojo pieno gamybai, turi būti taikoma pagal kokybę diferencijuoto mokėjimo sistema, pažymėtina, kad tokia nuostata gali būti įgyvendinta, kaip nurodyta šio straipsnio 3 dalyje, tik Tarybai priėmus bendras minėtos 1 dalies įgyvendinimo taisykles. Komisija taip pat teisingai pastebėjo, kad Taryba iki šiol dar nėra tokių taisyklių priėmusi.

- 51 Žinoma, iš Reglamento Nr. 1411/71 5 straipsnio galima spręsti, kad Bendrijos teisės aktų leidėjas siekė įtvirtinti kainų nustatymo sistemą, taikomą geriamojo pieno gamybai naudojamam pienui, kuris, kaip nurodyta šio reglamento trečioje konstatuojamojoje dalyje, labai svarbus visiems gyventojams, nes yra pagrindinis maisto produktas, ir jam taikomi specialūs kokybės reikalavimai.
- 52 Vis dėlto, nepriėmus minėto reglamento 5 straipsnio 3 dalyje numatytų Bendrijos vykdymo priemonių, sistema, kuri, kitaip nei pagrindinėje byloje nagrinėjama nacionalinė sistema, be to, taikoma tik pienui, skirtam geriamajam pienui gaminti ir nenaudojamam kitų pieno produktų gamybai, negali būti įgyvendinama.
- 53 Remiantis išdėstytais argumentais, kaip Komisija ir A. H. Kuipers pagrįstai nurodė, į pirmo klausimo pirmą dalį galima atsakyti taip, kad bendra kainų sistema, kuria pagrįstas Reglamente Nr. 804/68 įtvirtintas bendras pieno ir pieno produktų rinkų organizavimas, draudžia valstybėms narėms vienašališkai nustatyti nuostatas, kuriomis daromas poveikis tame pačiame gamybos etape bendro organizavimo reglamentuojamų kainų nustatymo mechanizmui. Ši nuostata taikoma ir pagrindinėje byloje nagrinėjamai sistemai, kuri, kad ir koks būtų jos numanomas arba nustatytas galutinis tikslas, įtvirtina mechanizmą, pagal kurį:
- viena vertus, pieninės įpareigtos, taikydamos išskaitymus, sumažinti joms pristatyto pieno kainą, kai jis neatitinka tam tikrų kokybės kriterijų,
 - kita vertus, apskaičiuojama bendra visų pieninių šitaip per nustatytą laikotarpį išskaityta suma, kuri vėliau perskirstoma, atsižvelgiant į galimus pieninių

finansinius srautus, kiekvienos pieninės išmokamų vienodo dydžio priemokų už 100 kilogramų minėtus kokybės kriterijus atitinkančio pieno melžiamų karvių augintojams, kurie per minėtą laikotarpį jį pristatė, forma.

Dėl antros pirmo klausimo dalies

- 54 Iš atsakymo į pirmo klausimo pirmą dalį aišku, kad Reglamente Nr. 804/68 įtvirtintai kainų sistemai prieštarauja pagrindinėje byloje nagrinėjama nacionalinė sistema, todėl nebūtina toliau svarstyti, ar tokia sistema taip pat prieštarauja šio reglamento 24 straipsnio 2 daliai, taigi ir atsakyti į minėto klausimo antrą dalį.

Dėl antro klausimo

- 55 Antru klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Reglamente Nr. 804/68 24 straipsnio 1 daliai, draudžiančiai pagalbą, kurios suma nustatyta pagal šio reglamento 1 straipsnyje išvardytų produktų kainą arba kiekį, prieštarauja pagrindinėje byloje nagrinėjama nacionalinė sistema, kuri numato priemokų mokėjimą tam tikriems melžiamų karvių augintojams.

- 56 Iš atsakymo į pirmo klausimo pirmą dalį aišku, kad tokia nacionalinė sistema prieštarauja minėtame reglamente įtvirtintai kainų sistemai. Tokiomis aplinkybėmis nebūtina atsakyti į šį antrą klausimą.

Dėl trečio klausimo

- 57 Trečiu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Sutarties 92 straipsnis ir 93 straipsnio 3 dalis aiškintini taip, kad pagal pagrindinėje byloje nagrinėjamą nacionalinę sistemą numatytais sąlygomis melžiamų karvių augintojams mokamos priemokos yra valstybės pagalba pirmos iš šių nuostatų prasme, apie kurios teikimą reikia iš anksto informuoti Komisiją pagal antrą iš šių nuostatų.
- 58 Atsižvelgiant į aplinkybes, į kurias atkreiptas dėmesys šio sprendimo 31–35 punktuose ir atsakyme į pirmo klausimo pirmą dalį, primintina, kad remdamosi Sutarties 92–94 straipsnių nuostatomis, valstybės narės negali pakeisti savo įsipareigojimų laikytis taisyklių, susijusių su bendru pieno ir pieno produktų rinkų organizavimu, taigi nebūtina atsakyti į trečią klausimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 59 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

Bendra kainų sistema, kuria pagrįstas bendras pieno ir pieno produktų rinkų organizavimas, įtvirtintas 1968 m. birželio 27 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 804/68 dėl bendro pieno ir pieno produktų rinkos organizavimo, iš dalies pakeistu 1995 m. birželio 29 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1538/95, draudžia valstybėms narėms vienašališkai nustatyti nuostatas, kuriomis daromas poveikis tame pačiame gamybos etape bendro organizavimo reglamentuojamų kainų nustatymo mechanizmui. Ši nuostata taikoma ir pagrindinėje byloje nagrinėjamai sistemai, kuri, kad ir koks būtų jos numanomas arba nustatytas galutinis tikslas, įtvirtina mechanizmą, pagal kurį:

- viena vertus, pieninės įpareigotos, taikydamos išskaitymus, sumažinti joms pristatyto pieno kainą, kai jis neatitinka tam tikrų kokybės kriterijų,

- kita vertus, apskaičiuojama bendra visų pieninių šitaip per nustatytą laikotarpį išskaityta suma, kuri vėliau perskirstoma, atsižvelgiant į galimus pieninių finansinius srautus, kiekvienos pieninės išmokamų vienodo dydžio priemokų už 100 kilogramų minėtus kokybės kriterijus atitinkančio pieno melžiamų karvių augintojams, kurie per minėtą laikotarpį jį pristatė, forma.

Parašai.